

**Скороход І. С.**  
*доктор економічних наук, професор,  
професор кафедри міжнародних економічних відносин  
та управління проектами  
Волинського національного університету  
імені Лесі Українки  
м. Луцьк, Україна*

*DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-323-4-6>*

## **ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК СПІЛЬНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

Екологічна політика є однією з найважливіших галузевих політик Європейського Союзу, оскільки захист навколишнього середовища відносять до основних цілей, напрямів і принципів діяльності ЄС. Серед основних завдань екологічної політики Європейського Союзу є поліпшення стану довкілля; захист здоров'я населення; раціональне використання природних ресурсів; стимулювання заходів щодо вирішення регіональних або глобальних проблем навколишнього природного середовища на міжнародному рівні.

Нині існує безліч директив і постанов, призначених для вирішення широкого спектру проблем, включаючи забруднення води, повітря та шумове забруднення; поводження з відходами; шкідливі речовини; радіоактивність; захист дикої природи та сільської місцевості; глобальні питання; екологічна оцінка та доступ до інформації.

Екологічна політика ЄС – це сукупність дій і заходів ЄС, спрямованих на забезпечення екологічних потреб населення країн – учасниць, підтримку екологічної безпеки та раціональне використання, охорону і відтворення природних ресурсів.

Сфери діяльності, які охоплюються в екологічній політиці, надзвичайно широкі, починаючи від якості повітря та води до регулювання ГМО, від управління відходами та зменшення пестицидів до сталого міського планування та глобального потепління. Екологічна політика ЄС базується на таких принципах: превентивних дій; запобігання забрудненню; відшкодування збитків, заподіяних навколишньому середовищу; «забруднювач сплачує» та ін. [1].

Європейське агентство з навколишнього середовища було створено в 1993 році з метою інформування громадськості про стан довкілля. Окрім того, було створено посаду Європейського комісара з навколишнього середовища, якому допомагав Генеральний директорат, місією якого є пропонування законодавчих або фінансових заходів для захисту навколишнього середовища та забезпечення їх реалізації в державах-членах ЄС.

З метою підтримки реалізації політики та фінансування досліджень у сфері навколишнього середовища в 1992 році було створено програму LIFE (Фінансовий інструмент захисту навколишнього середовища). За останні сорок років ця програма профінансувала понад 3000 проєктів, бюджет якої на період 2014–2020 років становить 3,4 млрд євро (порівняно з 2 млрд за попередній період, 2007–2013 роки) [2].

Європа визнана світовим лідером глобальної екологічної політики. Протягом останніх десятиліть країни-члени ЄС брали участь в укладанні значної кількості багатосторонніх угод щодо захисту озонового шару, біорізноманіття чи зміни клімату. ЄС має одні з найвищих у світі екологічних стандартів, розроблених десятиліттями. Екологічна політика допомагає економіці стати більш дружньою до навколишнього середовища, захищає природні ресурси Європи та гарантує здоров'я та добробут людей, які живуть у ЄС.

Якість навколишнього середовища є основою для економіки, здоров'я населення та добробуту. Однак вона стикається з кількома серйозними проблемами, не в останню чергу такими як зміна клімату, нераціональне споживання та виробництво, а також різні форми забруднення [3].

Громадяни ЄС користуються одними з найвищих екологічних стандартів у світі. ЄС і національні уряди поставили чіткі цілі, як керувати європейською екологічною політикою до 2020 року, а також бачення того, які цілі повинні бути виконані до 2050 року за підтримки спеціальних дослідницьких програм, законодавства та фінансування:

- захищати, зберігати та збільшувати природний капітал ЄС;
- перетворити ЄС на ресурсоефективну, зелену та конкурентоспроможну економіку з низьким рівнем вуглецю;
- захистити громадян ЄС від тиску, пов'язаного з навколишнім середовищем, і ризиків для здоров'я та добробуту тощо.

Захист навколишнього середовища та інновації допомагають створювати нові можливості для бізнесу та працевлаштування, що стимулює подальші інвестиції. Збільшення «зеленої» території є

основою політики ЄС для забезпечення того, щоб економічне зростання Європи було екологічно стійким [4].

Щодо зміни клімату, ЄС формулює та реалізує кліматичну політику та стратегії, відіграючи провідну роль у міжнародних переговорах щодо клімату. Країни-члени ЄС прагнуть забезпечити успішну реалізацію Паризької угоди та впровадження Системи торгівлі викидами. Окрім того, ЄС прагне забезпечити врахування кліматичних проблем в інших сферах політики (наприклад, транспорт і енергетика), а також сприяє запровадженню низьковуглецевих технологій.

Таким чином, екологічна політика та законодавство ЄС захищають природне середовище існування, зберігають повітря та воду чистими, забезпечують належну утилізацію відходів, покращують знання про токсичні хімікати та допомагають підприємствам рухатися до стійкої економіки.

### **Література:**

1. The State of Action to Protect the Environment in Europe. European Environment Agency. URL: <https://www.eea.europa.eu/publications/92-827-4083-8/page004.html>

2. European Commission. Climate action and the Green Deal. Path to climate neutrality. URL: [https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/climate-action-and-green-deal\\_en](https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/climate-action-and-green-deal_en)

3. Summaries of EU legislation. Environment and climate change. URL: <https://eur-lex.europa.eu/content/summaries/summary-20-expanded-content.html>

4. Environment. Towards a greener and more sustainable Europe. URL: [https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/actions-topic/environment\\_en](https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/actions-topic/environment_en)